

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.176.2025

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan

Szymon Hołownia

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 8989 Panów Posłów Krzysztofa Gadowskiego oraz Tomasza Piotra Nowaka w sprawie wydłużenia okresu wypłacania zasiłku pogrzebowego dla rodzin zmarłych, którzy dokonali donacji ciała na potrzeby uczelni medycznych, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Prawo do zasiłku pogrzebowego wynika z treści art. 77 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1631, z późn. zm.). Zgodnie z przepisem, zasiłek przysługuje w razie śmierci ubezpieczonego, osoby pobierającej emeryturę lub rentę oraz członków rodziny tych osób, a także osoby, która w dniu śmierci nie miała ustalonego prawa do emerytury lub renty, lecz spełniała warunki do jej uzyskania i pobierania.

Zasiłek pogrzebowy przysługuje osobie, która pokryła koszty pogrzebu osoby zmarłej, a także pracodawcy, domowi pomocy społecznej, gminie, powiatowi, osobie prawnej kościoła lub związku wyznaniowego, jeżeli pokryły koszty pogrzebu. Postępowanie w sprawie zasiłku pogrzebowego wszczyna się na podstawie wniosku, do którego należy dołączyć rachunki potwierdzające poniesione koszty pogrzebu.

W świetle obowiązujących przepisów za pochówek uważa się złożenie zwłok m.in. w grobach ziemnych, murowanych, katakumbach lub kolumbariach. Kosztami pogrzebu są natomiast udokumentowane rachunkami koszty obejmujące wydatki niezbędne, poniesione od chwili śmierci osoby, po której przysługuje zasiłek, do chwili zakończenia ceremonii pogrzebowej i pochówku. Aby udokumentować koszty pogrzebu, wnioskodawca jest zobowiązany przedłożyć m.in. rachunek za trumnę lub urnę, chyba że istnieją przyczyny to uniemożliwiające.

Jeżeli koszty pogrzebu pokrył członek rodziny osoby zmarłej, zasiłek pogrzebowy przysługuje w wysokości 4000 zł, bez względu na wysokość poniesionych kosztów pogrzebu. Natomiast jeśli koszty pogrzebu zostały poniesione przez osobę niebędącą członkiem rodziny zmarłego, zasiłek przysługuje w wysokości udokumentowanych kosztów pogrzebu, nie przekraczającej jednak 4000 zł. Przepisy ustawy emerytalnej przewidują też podział zasiłku pogrzebowego, jeżeli koszty pogrzebu zostały poniesione przez więcej niż jedną osobę. Zasiłek pogrzebowy ulega wówczas podziałowi między te osoby, proporcjonalnie do poniesionych kosztów pogrzebu.

Obecnie procedowany jest rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (druk nr 1172), 9 maja 2025 roku Sejm przyjął ustawę. Projekt przewiduje podwyższenie kwoty zasiłku pogrzebowego z 4000 zł do 7000 zł od stycznia 2026 r., wprowadza też możliwość ubiegania się o zasiłek celowy z pomocy społecznej na pokrycie kosztów pogrzebu osobie, która pokrywa koszty pogrzebu, jeżeli po osobie zmarłej nie przysługuje zasiłek pogrzebowy albo w przypadku gdy osoba, która pokrywa koszty pogrzebu, jest uprawniona do zasiłku pogrzebowego i ponosi w związku z pogrzebem nadzwyczajne - trudne do przewidzenia, niemożliwe do pokrycia z kwoty zasiłku pogrzebowego - koszty.

W przypadku przekazania ciała na cele naukowe i medyczne wyróżniamy dwie sytuacje, tj. gdy pogrzeb zmarłego odbędzie się po przekazaniu przez instytucję naukową szczątków osoby zmarłej

oraz sytuację, gdy odbędzie się pogrzeb symboliczny. Zasiłek pogrzebowy będzie przysługiwał zarówno wtedy, gdy pogrzeb odbędzie się po otrzymaniu z uczelni medycznej szczątków zmarłego, jak i wówczas, gdy symboliczny pochówek odbędzie się od razu po zgonie (bez oczekiwania na oddanie szczątków zmarłego), jeśli zostanie udokumentowane poniesienie kosztów pogrzebu.

Zgodnie z art. 81 ust. 1 ustawy emerytalnej prawo do zasiłku pogrzebowego wygasa w razie niezgłoszenia wniosku o jego przyznanie w okresie 12 miesięcy od dnia śmierci osoby, po której zasiłek przysługuje. Zgodnie z art. 81 ust. 2 i 3 tejże ustawy, jeżeli zgłoszenie wniosku o zasiłek pogrzebowy nie było możliwe w tym terminie z powodu późniejszego odnalezienia zwłok lub zidentyfikowania osoby zmarłej albo z innych przyczyn całkowicie niezależnych od osoby uprawnionej, prawo do zasiłku pogrzebowego wygasa po upływie 12 miesięcy od dnia pogrzebu. Na potwierdzenie tych okoliczności lub przyczyn wnioskodawca przedkłada odpowiednio zaświadczenie Policji, prokuratury, odpis zupełny aktu zgonu lub inny dokument urzędowy potwierdzający zaistnienie okoliczności lub przyczyn uniemożliwiających zgłoszenie wniosku.

Jeśli sprawienie pogrzebu było możliwe dopiero po przekazaniu rodzinie przez instytucję naukową szczątków osoby zmarłej, to osoba uprawniona do zasiłku pogrzebowego, z przyczyn całkowicie niezależnych od siebie, nie ma ona możliwości zgłoszenia wniosku o wypłatę zasiłku pogrzebowego w terminie 12 miesięcy od dnia śmierci osoby, po której zasiłek przysługuje. Do takich przypadków stosuje się art. 81 ust. 2 i 3 ustawy emerytalnej. Prawo do zasiłku pogrzebowego przysługuje zatem, jeśli wniosek o zasiłek pogrzebowy zostanie zgłoszony w okresie 12 miesięcy od dnia pogrzebu, gdy zostanie przedłożone zaświadczenie instytucji naukowej potwierdzające, że zwłoki pozostawały w jej dyspozycji w celu prowadzenia badań.

Natomiast w sytuacji, gdy pomimo przekazania zwłok na cele naukowe i badawcze, odbędzie się symboliczny pogrzeb osoby zmarłej, tj. pogrzeb odbędzie się bez oczekiwania na oddanie szczątków zmarłego, osobie uprawnionej, która poniosła koszty takiego pogrzebu i udokumentuje to oryginałami rachunków, przysługuje prawo do zasiłku pogrzebowego. Pod pojęciem kosztów pogrzebu należy bowiem rozumieć również koszty uroczystości żegnających i upamiętniających osobę w przypadku braku jej ciała.

W Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej nie są obecnie prowadzone prace nad zmianą przepisów dotyczących okresu wypłaty zasiłku pogrzebowego dla rodzin osób, które dokonały donacji ciała na potrzeby uczelni medycznych, ponieważ - jak wynika z przedstawionych wyjaśnień - rodziny, powołując się na art. 81 ustawy emerytalnej, mogą skorzystać z przysługującego im zasiłku.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych zapewnił, że dotychczasowa praktyka w tym zakresie gwarantuje sprawne i zgodne z przepisami ustalanie uprawnień do zasiłku pogrzebowego w szczególnej sytuacji, jaką jest donacja ciała na cele naukowe i badawcze. Stanowi to potwierdzenie, że bliscy osoby nie będą pozbawieni wsparcia i mogą skorzystać z uprawnień do zasiłku pogrzebowego.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
dr hab. Sebastian Gajewski, prof. uczelni
Podsekretarz Stanu
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/